

ERDÉLYI GAZDA

MÉCJELEN

minden hónap közepén és végén
legalább 1 iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGEHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzendők.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24
	széri hirdetéskor					
	ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr
1/16 lap	14	36	70	120	160	200
1/16 "	7	18	35	60	80	100
1/16 "	350	9	1750	30	40	50
1/16 "	175	450	875	15	20	25
1/16 "	90	225	440	750	10	1250

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak Haasenstein és
Vogler urak Pest, Bécs, Prága stb.

Mellékletek 5 o. ó. f.ába számíttatnak, a szükséges
példányszámról a kiadóhivatal ad felvilágosítást.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Az erdélyi gazdák második vándorgyűlése.

Az erdélyi gazdák második vándorgyűlését az
idén Küküllővármegye fogadá vendégszerető ölébe. A
gyűlés programm szerint oct. 3-án a d.-szet.-mártoni
megyeház nagy termében az u. n. ismerkedési estély-
lyel vette kezdetét, mely csakhamar értekezletté vál-
tozott, hogy a másnapra kitűzött jury és egyéb bi-
zottságok választására nézve megállapodás jöhessen
létre. Meglehetősen hosszas pro et contra beszédek
után, végre az értekező határozatilag kimondá, hogy
a candidatiót elnök Pótsa József bizzá s annak elő-
terjesztésének magát alávetve a kijelölt teendőt el-
fogadja.

Elnök a bizottsági névsort a megnyitó gyűlésre
összeállítani ígervén, az értekezőt feloszlatta. A ta-
gok ezután tömegesen a Bély-házhoz vonultak, hol
a küküllőmegyei gazd. egylet mint szeretetreméltó
háziur fényes estebéddel várta őket, — a jó bor, jó
zene csakhamar a nyelvet is megoldá és lön ősi ma-
gyar szokás szerint lelkes pohárköszöntgetés.

Másnap october 4-én programm szerint 9 óra-
kor a tárlatnak kellett volna megnyílnia, de miután
a tárgyak még folyton érkeztek, megnyitása a gyűlés
végeztére halasztatott. A gyűlést 10 óra után kü-
küllőmegyei gazd. egyleti alelnök Pótsa József nyitá
meg, ki mindenekelőtt azon őszinte sajnálatának adott
kifejezést, hogy az erdélyi gazd. egylet elnökei kö-
zül egy is meg nem jelenhetett, kéri a vándorgyűlés

szíves elnézését, ha e szép de terhes tisztségnek, mely-
re a „véletlen“ emelte, meg nem felelhetne sat. és
az erdélyi gazdák második vándorgyűlését megnyitja.
A nagy számmal — mintegy másfélszázan — össze-
gyűlt tagok zajos éljenzéssel üdvözlék derek elnökük
beszédét és zajos tetszéssel vették tudomásul a ha-
tóságok, egyletek és testületek képviselőinek felolva-
sott neveit. Képviselve voltak: a földmívelés-, ipar-
és kerdskedelmi m. kir. ministerium, Tordamegye,
Torda városa, Aranyosszék a torda-aranyosi egylet,
Hunyadmegye, Marossszék, Csikszék, Gyergyó-Szent-
Miklós városa, Háromszék, az erdélyi szász gazd.
egylet, végre a stiriai és galicziai cs. k. gazd. egy-
letek.

A bemutatás után elnök a juryk és bizottságok
névsorát terjeszti elő, mely a gyűlés által egyhangu-
lag elfogadtatott. Mint első tanácskozási tárgyat Ga-
mauf Vilmos előadó az erdélyi gazd. egylet igazgató
választmányja által készített vándorgyűlés alapszabály-
tervezetről referalt, mely dolgot a gyűlés kevés
módosítással magáévá tett; Második tárgy: „Erdély
szarvasmarhatenyésztésének jelen állapota“ bevezeti
Ladányi Sándor. Előadó Erdély anyagi viszonyait is-
mertetve bizonyítja, hogy ez országrész egyedüli biz-
tos és általános gazd. jövedelmi forrását a szarvas-
marhatenyésztésben találhatja fel, de e nyereséges
üzletág mindinkább hanyatlásnak indul és az ország
világszerte becsült anyag, származásilag ugymint mi-

nőségileg ijesztő mértékben fogy. Ebből kiindulva inditványozza kéressék fel a m. kormány, hogy Erdélyben egy körülbelül 100 db. tehén és a szükséges bikákból álló tenyésztőtelepet mielőbb felállítani sziveskedjék. Szónok előadása tetszéssel fogadtatván, a gyűlés ezen ügyet oly sürgősnek és fontosnak találta, miszerint hosszabb — de inkább formai vita után felkérte előadó Ladányi Sándort és vándorgyűlési titkár Gamauf Vilmost miszerint a ministeriumhoz a vándorgyűlés nevében és kebléből intézendő kérvényt fogalmazni s a vasárnapi zárülésén beterjesztetni sziveskedjenek. Ebből folyólag a messze vidékekről összegyűlt gazdák nemcsak azon megnyugvást meríthetik, hogy e reájok nézve égető kérdésben a szükséges lépések haladék nélkül megtétettek, hanem egyzersmind szabadságukban állván a szövegre megjegyzéseiket tenni, a felirat kedvük, intenciójuk szerinti szerkesztéséhez is járulhatnak.

A harmadik tárgyat a szőlészeti kérdéseket vándortanár Fekete Pál vezette be s első sorban azon szőlőfajokat ismertette, melyek a Királyhágon innen legtöbb haszonnal volnának mivelhetők; és mint ilyeneket ajánlja a som, Muscat Lunel és Frontignan, riesling, járdovány és vékonyhajut, végre a pineau noir és operte vegyületet. A második kérdés tárgyalása alól: „mily szőlőművelési rendszert lehetne Erdélyben minden körülmények között leginkább folytatni?” — magát annyival is inkább felmentetni kéri, mert e kérdésre épen most van pályadíj kitűzve s azért ennek eldöntése előtt hozzá szólni sem illőnek, sem opportunusnak nem tartja. Gyűlés ez indokot méltányolván, Nagy Ferencz megjegyzi, hogy értekezéssel az ajánlott fajokra nézve nagyjában egyetért ugyan, de kíváncsúnak tartja, hogy országosan elismert és különböző vidékeken lakó szakértő szőlészekből alakíttassék egy bizottság, mely a vidékenként ültetendő fajokat — minden tényező tekintetbevételével — réglegesen meghatározza s e célból a vasárnapi zárülésre névsort ajánlkozik beadni, mely szives készségét a gyűlés örömmel fogadta. A mai ülés napirendje ki levén merítve, elnök felhívja a tagokat, hogy a tárlat megnyitásában részt venni sziveskedjenek.

A tárlat, melyre a bírálati jegyzőkönyvek közlése mellett tüzetesebben visszatérünk — fényes tanubizonyságot tett a derék küllőmegyei gazd. egyesület rendezői ügyességéről. Meglepő számmal láttuk az állatok között a szarvasmarhát képviselve, míg juh és sertés kevés, de szép példányokkal jelent meg. A

gabona kiállítás — tekintve az idei kedvezőtlen évet — kielégítőnek mondható; kerti termékek, szőlő, gyümölcs jól voltak képviselve, borból csak 60 fajtát láttunk, tehát alig felét mint tavaly M.-Vásárhelyt. A gépek és eszközök osztályában, mint főkiállítók Szatmári m.-vásárhelyi, Oberth medgyesi gépészek és a k. monostori m. kir. gazd. tanintézet szerepeltek. A bíráló bizottságok azonnal megkezdették működésüket, sőt a jószágvizsgáló bizottságok tagjai közül sokan még ugyanazon napon indultak rendeltetésük helyére.

A szombati nap a csendes munkának volt szentelve s lehetetlen teljes elismerésünket ki nem fejeznünk azon ügybuzgalommal szemben, melyet az egyes kiküldött tagok nem mindig kellemes tisztük teljesítésében kifejtettek.

Vasárnap 10 órakor megnyílt a zárülés. Első tárgya a Ladányi s Gamauf által fogalmazott beadvány volt, mely egyhangulag elfogadtatott, valamint a szőlészek névsora is, melyet Nagy Ferencz beterjesztett. Ezután a juryk jelentései következtek, az állatbíráltnál előadó Bereczki Sándor, gabonánál Kinizsi Mihály, bornál Farnos Elek, gyümölcs és szőlőnél Fekete Pál. A gépészeti jury bírálatával még nem lévén készen, előadása későbbre halasztatott. Majd a kiszált bizottságok referensei vették át a szót, névszerint a küllővári uradalomról referált Gamauf Vilmos, a sz.-vesszősi szőlőtelepről Hermann Ottó, a a szőkefalvi s balázstelki szőlőtelepről Máthé Károly, a sz.-csávási község és a gogánváraljai szőlőről Májai István, végre a hosszuaszéi szőlőtelepről Gál Domokos. A cselédjutalmazás és szántó versenyről előadtván a jelentések, az idő annyira előhaladott, hogy a jutalomosztásra kitűzött óra csakhamar elérkezett, miért is elnök a gyűlést feloszlátván, a tagokat a délután folytatandó tárgyalásokra meghívta.

Az érmek, aranyok sat. kiosztása kevés kíváncsi közönség részvéte mellett ment végbe. A mai fényes ebédet a küllőmegyei gazd. egyesület alelnökei gr. Bethlen Camilló s Pótsa József adták; a pohárköszöntők özönében itt ott felmerült egy egy bánatos hang, mely a bucsut, az elválást fájlalva, vérmes reménnyel hiszi a viszontlátást!

A folytatólagosan tartott gyűlés első tárgyát Andrassy István értekezése képezte; ki kiváló szakértelemmel ismertette a küllőmegyei kölcsönös tűzbiztosító társulat berendezését, szabályait és nagy fáradsággal összeállított adatokat tárt a hallgatóság elé, melyek e társulat díjszabásai és a nyereséget célzó

vállalatok követelései között összehasonlítást enged-
vén, a kérdést a kölcsönösség javára döntötték el. A
nagy tetszéssel fogadott előadást élénk vita követte
s végre abban történt megálapodás, hogy e jeles ér-
tekezes külön is kinyomassék és hazánk minden tör-
vényhatóságának megküldessék, továbbá, hogy a mi-
nisterium a kölcsönös tűzkármentő társulatok er-
kölsi s anyagi előnyeire figyelmeztetvén, a kormány
megkéressék, miszerint ily társulatok megyeszerte,
vagy nagyobb vidékeni alakulását a maga részéről is
hathasósan előmozdítsa. — A tett indítványok közül
megemlítjük Nagy Dénesét, ki hazánk folyamparti bir-
tokosait egy gőz eke megszerzésére szólítja fel —
kiadatott a három gazdasági egyletnek véleményezésre,
valamint Kende Gusztáv indítványa is, egy országos
méhész egyesület felállítása iránt. Gyárfás Ferencz a
gyűlést jövő évre Dávára hívja meg; Nagy Ferencz
helyt D.-Szent-Mártonban egy vinczellér képezde s
borászati kísérleti állomás felállítását indítványozza,
mely indítvány egyhangú helyesléssel fogadtatván, a
szükséges felterjesztés mielőbb meg fog tétetni.

Ezután Pótsa József elnök röviden vázolván a
gyűlés működését, lelkes beszéddel bucsuzik a tagok-
tól és az erdélyi gazdák második vándorgyűlését fel-
osztatja.

Este a megyeház nagy termében fényes bál zárta
be az ünnepélyek sorát és a gyűlés minden tagja
nehéz szívvvel vett búcsút a kedves megyétől, annak
szeretetreméltó lakóitól, kik szíves vendégszeretetük-
kel felejtethetlenné tették a rövid együttlétet!

Gyümölcseim.

Alig mult egy évtizede, mióta a nemes gyümölcs-
fajokat gyűjteni kezdtem. A kívánt gyümölcsfajokért
eleinte csak hazai gyümölcsészeinkhez fordultam, azt
hivém, hogy ők dicsőségüknek fogják tartani, ha a
nemes gyümölcsfajokat, melyeket ők időnkint a ma-
gyar közönségnek bemutatnak s természetrajzilag is
leírva közlöttek, minél szélesebb körben, valódi ne-
vők alatt terjeszthetik. Szentül meg voltam róla győ-
ződve, hogy a mi gyümölcsfajokat tőlük kaptam, azok
valódiak lesznek; azok épen azon gyümölcsfajt fogják
teremni, melyet én megrendeltem.

Alig vártam, hogy gyümölcsfajaim termőre for-
duljanak.

Leghamarább örömet értem őszibarackfajaim-
nak. Ültetés után 2—3 év alatt bemutatják termé-
süket. Csak elhültem aztán, midőn láttam, hogy az

én hires mezőkomáromi duránczi bárackom, melyet
magától, azon barack föltalálójától s első elterjesz-
tőjétől rendeltem meg, termett sáfrány barackot; egy
másik barackfajom, melynek jul. végén vagy augusz-
tus elején kellett volna érnie, termett szept. végén
és okt. elején érő barackot!

Ekkor tániadt először gyanum egyéb gyümölcs-
fajaim valódisága ellen is; pedig ekkor már a mi
legkitünőbb gyümölcsfaj Kovács József Kalauzában s
dr. Entz Kertészeti füzeteiben ismertette volt, mind
feltalálható volt gyűjteményemben. Ez említett mű-
vekkel kezemben sorban jártam aztán gyümölcsfaja-
imat, s kezdtem összehasonlítani azon fajok növény-
zetét, melyek még nálam nem termettek, azon leírás-
sal, melyet eme művekben az egyes fajokról följe-
gyezve találtam. És ime! gyanum alapoz voltát több
fajnál könnyű szerrel föl is lehetett ismernem.

Ujból meg hozattam oltóvesszőkben a gyanusnak
mutatkozó fajokat, és ez ujjonnan kapott fajok vagy
egyeztek ismét a már meglevőkkel, vagy egészen el-
térő növényzetet mutattak s az említett művek le-
írásával ujból sehogy sem egyeztek. Ez eset aztán
egészen zavarba hozott!

Mit volt, mit tennem? be kelle várnom termé-
süket. Termett aztán az Urhölgy körtém Vilmos kör-
tét; a Schönlin ezredes körtéje Sterckman vajoncztát;
a Nélis colmarja Giffard vajoncztát; az aranyos csá-
szárkörte Angoulême-i hercegnő körtét stb.; szóval
nem azt, a mit vártam rólok. Hogy aztán később
fölismertem az én álnevű gyümölcseim valódi nevét
is; azt csak ki nem fárasztatható tanulmányozásomnak
köszönhetem.

Eleinte a gyümölcs ismeret szerzéséhez az em-
lített két magyar munkán kívül egyéb eszközzel nem
birtam; ezekből pedig termett, de álnevű gyümölcs-
fajaim valódi nevét bajos lett volna kitalálnom.

Kérdezősködtem aztán: nem maradt-e ránk ré-
gibb gyümölcsészeinktől is valami használható gyü-
mölsészeti munka, ha mindjárt csak szakadozott
közleményekben is, mit hasznomra fordíthatnák? Ha
könyvtáruki uton megszereznem nem lehet: az akadé-
mia vagy muzeum könyvtárában tán csak megelle-
tem!? — Senki sem tudott kérdésemre igenlő, föl-
világosító választ adni.

Eleinte azt sem tudtam: van-e a külföldnek
gyümölcsészeti irodalma, hová tudomány-szomjam eny-
hitendő fordulhattam volna? sőt azt hittem, hogy
hazánkon s említett két hazánkfűn kívül az irodalom
terén senki sem törődik a gyümölcsészet áldásos tu-
*

dományával! Hogyan is tudhattam volna? Külföldön nem jártam; hazai gyümölcsészeinkhez is csak levél útján, félve közelítettem; ezek pedig munkáikban, közleményeikben gondosan elhallgatták bennünket a külföld bárcsak egyegy jelesebb gyümölcsészeti művére is figyelmeztetni.

Hogyan jöttem, hogyan bukkantam később rá, a külföld irodalma egy kimeríthetetlen kincses bányáját birja a jelesnél jelesebb gyümölcsészeti műveknek s hogy e kincseket napjainkban is folyvást hogyan gazdagítják a külföldi gyümölcsész-írók? elmondottam már egy helyt e lapok t. olvasói előtt. Nem akarom ez uttal is ismételni.

Hanem tulesve a véletlenség segélyével emez akadályokon föltettem magamban, ha sors életemnek és egészségemnek kedvez, mindazon mulasztást, melyet elődeim a gyümölcsészet terén elkövettek, a mennyire tölem telik, helyre pótolni s a tanulni vágyó kezdő gyümölcsésznek utat egyengetni az által, hogy őt az általam már eddig valódiakul fölsimert gyümölcsfajok oltóveszejével szigorú lelkiismeretességgel ellátom.

E czélból közlöttem eddig a Pesten megjelenő kertészgazdában „Gyümölcsészeti jegyzetek és leírások” czim alatt valódiakul fölsimert gyümölcsöimet; e czélból szándékozom ezentúl e lapok útján, főnebbi czim alatt közzé tenni folytatólag teendő tanulmányaimat.

Minthogy pedig többen lehetnek e lapok t. olvasói között, a kik a K. G.-át nem olvasták s valódiakul, fölsimert gyümölcsöimet részökről is ismerni és birni óhajtanák: szükségesnek látom ez utóbbiak kedvéért gyümölcsöimnek nemcsak pusztá nevét, hanem azok rövid jellemzését is ujólag közleni s egyuttal a KG-ra, hol azokról egy vagy más, figyelemre méltó megjegyzést tettem vagy teljes leírásukat is közlöttem, mindannyiszor hivatkozni. E hivatkozást helykimélés tekintetéből rövidítésekkel teendém pl. KG. 1871. I. 6. vagy pedig KG. 1871. II. 646. A mi aztán jelenteni fogja, hogy az illető gyümölcstről olvashatni vagy némi megjegyzést, vagy teljes leírást a „Kertészgazda” 1871. folyama I. félévi 6-ik lapján, vagy pedig a „Kertészgazda” 1871. évi folyama II. félévi 646-dik lapján stb.

Azon gyümölcsfajaimat pedig, melyek honi nyelvünkön még leírva nincsenek, idegen nyelvekben járatlan honfitársaim kedvéért szükségesnek látom, körülményesen is leírni vagy legalább idegen kútfőkből

azok eredeti leírását magyarra áttéve közleni. Ily leírásoknál pedig helyén látom egy-két külföldi jelesebb gyümölcsészeti kutforrásra is hivatkozni, hol a kérdéses gyümölcs, habár némi lényegtelen változtatásokkal szintén leírva olvasható. *)

Mielőtt közleményeimet megkezdeném, nem állhatom meg, hogy ne idézzem, a mit eme közlemények érdekében a KG. 1871. II. 226. lapján elmondottam volt, a hol abbéli óhajításom fejeztem ki, hogy bár „kiki közülünk, gyümölcsészet barátai közül, ugyanezt tenné! Elmondaná t. i. tapasztalatait a saját vidékén termő gyümölcsfajokról; leírná a valódinak fölsimert, magyar nyelven még le nem írt fajokat; hivatkoznék a már honi nyelvünkön is leírt fajoknál azon helyre, hol a tanulni vágyó bővebb leírását olvashatná azon fajnak, a melyről általunk egy vagy másféle megjegyzés közöltetik! Így tevén lassankint elérhetnők azt hogy a gyümölcs ismeret, mely nélkül hazai gyümölcsészetünk föl nem virágozhatik, mindmind nagyobb körben terjedne el hazánkfiak közt; kitanulhatnók azt, hogy melyek a hazánk földje és éghajlata körülményeihez általánosán illő fajok; és melyek azok! a melyeknek termékenysége és diszléséhez csak bizonyos éghajlati, talajbeli és helyzeti vagy művelési körülmények kívántatnak meg.”

„Mig így nem teendünk — nem egy-ketten, hanem minél többen — mindig előfordulhat azon eset, hogy Péter eldicsér valamely gyümölcsfajt, Pál pedig ugyanazt a garadjában sem tartja megszívelhetőnek azért; mert Péter ugyanazon név alatt egészen más gyümölcsöt ismer, mint Pál, és így mindkettejük más más gyümölcsfajról hoz ítéletet. Ez esetben csak an-

*) Közlendő gyümölcsfajaimról, mig készletem tart, szívesen szolgálok oltóvesszőkkel mindenkinek, a ki e végett jövő 1873-ik jannár végeig levelével fölkeres, megjegyzendő, hogy egy-egy fajból többe, egy vagy legfőlebb két vesszőnél, senkinek sem ígérhetek és 30 fajnál kevesebb megrendelést el nem fogadhatok; egy darab vesszőért 5 krt. a pakolásért pedig 30 krajczárt számítok.

Kész oltványt postán vagy vasuton senkinek sem küldhetek. Körülményeim sem igen engednék ezt meg: de különben sem tenném; mert a gyümölcsészetből üzletet csinálni nem akarok.

A ki kész oltványt akar, tegye megrendelését vagy az erdélyi ismert-hitelességű gyümölcsészeknél vagy Enyingen (Veszprémmegye) Glocker K. főkertész és Németországon is ismert J. les gyümölcsészünknél, a ki a következő faültetési idényre mindennemű, jeles gyümölcsfajokból közel 20 ezer darab eladható oltványnyal rendelkezik s vasuton minden megrendelést könnyen teljesíthet; vagy tegye megrendelését Keszthelyen Belke Tivadar tanár és főkertész urnál. Ez is, amaz is gyümölcsök nagy részét Oberdiecktól és Lucastól, mint Németország elsőhitelességű helyeiről szereztek be.

B. M.

nak lesz igaza, a ki az eredeti leírásokkal egyező — tehát a valódi — gyümölcsfajt bírja. Föltéve azonban, hogy mindketten valódi s ugyanazn gyümölcsfajt bírnak s egyiköknél terjesztésre méltónak, jelesnek, másikuknál pedig silánynak és elvetendőnek mutatja az magát: vajjon kinek adjunk akkor hitelt gyümölcészeti leírások hiányában? Az egyenlően valódi gyümölcsök bírálatánál is nem volna-e szükséges, hogy Péter is mondja el ítélete támogatásul, hogy ugyanazon gyümölcsöt milyen talajban? milyen éghajlati és mívelési körülmények közt észlelte? mint Pál elmondotta? Természetes aztán, hogy a két, különböző ítélet közül az lesz előttünk elfogadható és alapos, mely okadatolva van; míg a másikra rá sem hederítünk; noha pedig annak is hasznát lehetne tannunk, ha a körülményeket, melyek befolyással voltak hozatalára, az illető bíráló nem restelte volna nyilvánosságra hozni.

„A ki hazáját szereti, azt nem szükség hazafiúi kötelességére figyelmeztetni. Hazai gyümölcészettünk ügyét előmozdítani hazafiúi kötelessége főképp azoknak, kik ez ügy iránt érdeklődnek, lelkesülnek; kik a gyümölcészettét örömezt tanulmányozzák.”

„Hazafiúi kötelességemnek vélem teljesíteni, midőn gyümölcészeti tanulmányaimat elmondom; midőn gyümölcészeti jegyzeteimet és leírásaimat hazánkfiái használatára közrebocsátom.”

„Lesznek-e, kik e téren követni fognak? nem tudom: de engemet hazai gyümölcészettünk ügye iránti lelkesedésem folyvást előre hajt. Nem érek rá visszatekintgetni: jön-e utánam valaki vagy sem!”

Közléseim megkezdése előtt szükségesnek látom most is, mint már több ízben, megjegyezni: „miserint a tájék, melyen gyümölcstelepem létezik, erős szeleknek és a légmérsék hirtelen változásainak kitett, védtelen síkság, hol nyáron csaknem egyiptomi forróság, télen pedig csaknem siberiai hideg uralkodik. A talaj pedig egy lányi mélységig csaknem tiszta televény; alább televényes agyag, s 4 láb mélységben már sárga színű, tiszta agyag létezik.

Gyümölcészeti leírások és tapasztalatok közlése folytán lassankint rájövünk arra is, hogy — nines vidék hazánkban, hol a nemes gyümölcsfajok sokaságából legalább egynéhány teljesen otthonosnak ne érezné magát s vig tenyésztete és termékenysége nál fogva meg ne érdemelné, hogy ott nagyban el ne szaporitassék.

Ne hallgasson a gyümölcskedvelő közönség azok ítéletére, a kik mihelyt egykét fát ültettek s e fák

náluk vagy kivesztek vagy terméketlenül mutatták be magukat, mindjárt készek mindenfelé hirdetni, hogy vidékük a gyümölcstenyésztésre alkalmatlan, hanem igyekezzék szakértő gyümölcsszerek közleményei után a vidék körülményeihez legalkalmasabb fajokat kiválasztani és ültetni! Ha már eddig is ily eljárást követünk volna: sokkal több gyümölcsünk, sokkal több kedvünk volna a gyümölcsfa-tenyésztéshez, mint a mennyivel jelenleg dicsekedhetünk!

Részemről én remélem, hogy nem sok idő múlva számos, jeles gyümölcsfajt leszek képes megnevezhetni. melyek a gyümölcsfa-tenyésztésre oly mostoha vidéken is — minőnek a vidéket, hol kertem fekszik, jeleztem — a legnagyobb előnnyel lesznek ültethetők és tenyészthetők.

Tegyenek így saját vidékükön gyümölcsszerek társaim is! Nevezzenek meg, habár csak egykét, saját vidékük körülményeihez leginkább illő gyümölcsfajt! Bizonyosak lehetnek benne, hogy, ha sikerül azon fajokat ott nagyban elterjeszteniök, hazai gyümölcsezettünk ügyét s vele honfittársaink jóllétét nagy mértékben előmozdítandják s egykor áldás kísérendi emlékeket!

Bereczki Máté.

Kimutatás

az erdélyi gazd. egyletnek Kolozsvártt a Kómálban levő kísérleti szőlőjében eszközölt cukor és sav meghatározásról, (Babo szerint) külön az egyes fajok és ismét külön-külön a főbb mívelési — tőkés, Guyot és karikás — módok szerint.

F. szám	I. Erdélyi borszőlőfajok (Szept. 24-én 1872.)	Mívelési mód					
		Tőkés		Guyot		Karikás	
		cukor %	sav ezred	cukor %	sav ezred	cukor %	sav ezred
1	Leányka	18.0	7.2	20.0	7.0	21.0	7.0
2	Som	19.7	11.0	19.0	10.5	18.8	11.5
3	Kövér	20.5	8.2	20.0	8.0	20.0	8.1
4	Rozsdás muskotály	20.0	7.2	—	—	20.0	7.1
5	Járdovány	20.5	7.8	21.0	7.2	22.0	7.0
6	Bognár	20.0	10.0	19.5	9.5	18.8	9.7
7	Burgundi	17.5	9.0	17.7	9.0	17.3	9.5
8	Király	18.0	10.0	17.9	10.0	—	—
Átlag		19.3	8.8	19.3	8.7	19.7	8.5

II. Magyarhoni borszőlőfajok (Szept. 26-án 1872.)

1	Ezerjó	19.0	7.0	19.5	7.0	—	—
2	Furmint	18.3	11.0	18.5	10.7	—	—
3	Kadarka kék	19.5	9.0	19.0	9.0	—	—
4	Csók szőlő	17.2	11.5	17.0	11.5	17.0	12.0
5	Kolontár fehér	18.3	9.5	18.5	9.0	—	—
6	Kadarka ör. kék	18.2	9.1	—	—	—	—
7	Mézes fehér	18.8	8.0	18.9	7.8	—	—
8	Szemendriai fehér	21.0	9.0	20.8	9.0	—	—
9	Dinka piros	19.0	11.0	18.8	11.0	19.0	10.7
10	Dinka zöld	18.5	11.5	18.0	12.0	16.0	14.0
11	Zöld fehér	21.0	10.0	21.0	10.5	21.3	10.0
12	Budai zöld	20.0	10.0	20.5	10.5	20.5	10.2
13	Muskotály	20.5	9.1	—	—	20.0	9.4
Átlag		19.2	9.7	19.1	9.8	19.0	11.0

F. szám	III. Németországi borszőlőfajok (Szept. 28-án 1872.)	Mivelési mód					
		Tökés		Guyot		Karikás	
		cukor %	sav ezred	cukor %	sav ezred	cukor %	sav ezred
1	Riesling	21.0	9.1	21.5	9.0	21.0	9.4
2	Welsch riesling	20.0	8.6	19.6	8.4	19.2	8.8
3	Traminer gewürz	22.5	7.0	22.1	7.3	21.9	7.5
4	Ortlieber	18.5	9.5	18.5	9.1	18.3	9.8
5	Sylvaner grün	21.5	8.0	21.7	8.0	21.1	8.5
6	Elben weisser	20.0	9.0	20.0	9.3	19.8	9.6
7	Spätroth	18.8	10.0	18.6	10.5	18.5	11.0
8	Orleanser gelb	20.0	9.0	20.5	8.9	20.3	9.1
9	Rothgipfler	22.0	9.5	21.5	10.0	22.0	10.0
10	Weltliner grün	21.5	8.5	21.5	8.0	21.0	8.7
11	Weltliner roth	20.0	10.0	20.0	10.5	19.6	10.7
12	Burgunder blau	20.5	8.5	20.2	8.5	20.2	8.7
13	Ruländer	—	—	21.8	8.2	21.0	8.0
14	Fränkischer blau	21.5	8.9	21.3	9.0	21.3	8.7
15	Portugieser blau	21.0	6.5	20.8	6.8	21.0	6.8
16	Trollinger	20.3	9.8	20.5	9.0	20.0	10.1
Átlag		20.0	8.1	20.1	8.8	20.4	9.1

IV. Francia borszőlőfajok (Szept. 30-án 1872.)

1	Semillon blanc	21.5	9.2	21.5	9.2	21.0	9.6
2	Sauvignon blanc	22.3	9.0	22.0	8.8	22.0	9.0
3	Merlot	21.2	8.5	21.5	8.5	21.0	8.7
4	Carbenet Sauvignon	21.3	8.3	21.2	8.5	21.6	8.2
5	Carbenet franc	20.0	9.2	20.4	6.0	19.9	9.6
6	Verdot	20.0	9.1	—	—	—	—
7	Pineau noir	21.3	7.3	21.0	7.4	21.0	7.3
8	Pineau gris	20.5	12.0	20.0	12.1	20.5	11.2
9	Plant d'orée	—	—	21.5	10.0	—	—
10	Epinette	21.0	9.0	21.5	8.7	21.3	9.1
11	Carbenet	20.0	11.0	19.5	11.1	19.8	11.3
Átlag		20.9	9.2	21.0	9.3	20.9	9.4

Átlagok összeállítása

I	Erdélyi borszőlőfajok	19.3	8.8	19.3	8.7	19.7	8.5
II	Magyarhoni	19.2	9.7	19.1	9.8	19.0	11.0
III	Németországi	20.0	8.1	20.1	8.8	20.4	9.1
IV	Francia	20.9	9.2	20.0	9.3	20.9	9.4

Midőn ezen érdekes kimutatást ezennel közzétesszük, egyelőre óvakodunk minden könnyelmű hypothesisitól. A munkálat évről évre rendszeresen folytatva, csak 5—10 év elteltével fog megbízható eredményt szolgáltatni, egyedüli célunk mit már is elérni szeretnénk, az, hogy híres borvidékeink avatott szőlészei minél előbb, minél számosabban kövessék ezen hazánk borászati felvirágzására oly ki-mondhatlanul fontos kutatást.

A szőlészeti vándortanár jelentése szeptember hóról.

September 15-én Sz.-Vesszősön jártam, hol szép számú közönség előtt tartottam meg az előadást. Van 131 hold területű szőlője, melyben — mint minta-szőlő — említést érdemel a gr. Degenfeld Lajos uré 13 holdon, szép és jó karikás mívelés mellett: Muscat Lunel 1 holdon, a többi som, tramin, bakator, kevés vegyes honi-faj és különböző muskotályok. Van még itt Schlosser Haazinak 2

hold új szőlője, meglehetősen karikás mívelés mellett; uralkodó faj benne a som.

Szeptember 18-án Gyéresen voltam, hol a kolozsmo-nostori gazdasági tanárok és a néptanítók társaságában megnéztük a Paget ur Keresztesmezején levő szőlőjét, melyről multkori jelentésemben bővebben írtam.

Szeptember 23-án M.-Szentkirályra mentem. Van itt 18 hold és 132 ööl szőlő, karikás mívelés alatt, s ezen kívül Tóth Ferencz urnak két hold új ültetvénye, kevés muskotály, tramin s risling fajokkal. A hegyben a követ-kező szőlőfajok az uralgók: kövér, som, járdovány, fehér, piros és fekete lugosi szőlő s a vékonyhéjju. Csudálatos az, hogy a fehér petreselyem szőlő is el van terjedve. Egy hold szőlő mívelése kerül 60 frtba o. é., s ugyanekkora hely terem 150 veder bort. A mustnak vedre 1 frton kél el, nagyobb részét Enyedre hordják.

Szeptember 24-én Nagy-Egyeden voltam. N.-Enyed-nek van 221 hold és 1894 ööl szőlője, melynek megte-kintése alkalmával igen szép számú társaság előtt tartot-tam előadást.

Rigolirozva, új szőlőket ültettek Vajna Antal, Gazda József, Kasza Dániel és Jancsó József tanárok, továbbá Vajna István, Medgyes Bálint, Sebesi Adám, Tódor Mik-lós, Kaul Mátyás, Kovács Károly, Gyarmati Sámuel, Vajna Ádám, Gréf János, Varró Gergely és Mártonffy János urak. Az újítók nagyobbára rieslinget ültettek, továbbá musko-tályt különböző fajokkal.

T. Jancsó József és Sebesi Ádám urak bakatort is szaporitnak.

Mívelési rendszer a karikás, de mint jó mívelést csak a t. Gazda József és a Vajna István urakét lehet kiemelve megemlíteni, és a régi szőlők közül a Bartha Pál urét.

Szept. 25-én a miriszlói szőlőket tekintettem meg, melyeknek terjedelme 47 hold és 432 ööl. Ebből 18 hold megrigolirozva és rendszeresen beállítva a nagy-enyedi col-legiumé. Van benne riesling, som tramin, kadárka, a mus-kotályok egész legiója, mely eredetét a budai iskolából vette, hozatva és beállítatva néhai Fosztó Ferencz által.

A mívelési rendszer karikás lenne, de mivel rosszul alkalmazzák, inkább bokor míveléshez hasonlít. — A mult télen egy része fedetlen maradt, sőt 1871-ben a felső ré-sze ugar-kapálásban sem részesült. Itt el lehet mondani, hogy „quod multi curant, nemo curat.”

Szept. 26-án Földvárt jártam. Itt az előadást meg-lehetősen számú közönség hallgatta végig s igyekezett fel-fogni annak hasznos voltát.

Szőlőültetvénye 28 hold, közötté Mara Károly urnak 2 1/4 hold rigolirozva beállított új szőlője, nagyobb része riesling és muskotály karikás mívelés mellett. B. Löwen-thalnének 1 hold traminje, 1 hold furmintja, 1 hold opor-taja, 1 hold wälsch-rieslingje van.

A régi szőlőben uralgó szőlőfaj a hóviz, vékonyhéjju, király vagy lámpor, kevés kadárka, a járdovány és a som. Ezeknek borát 2 frtéért szokták vinni Beszterczére min-denkor Mara ur mest elakudta riesling terményét vedren-kint 3 frtéért. Kerül egy hold mívelése 100 frtba és terem 200 veder bort.

Szept. 27-én Székely-Kocsárdon voltam, hol igen szép számmal voltak a hallgatók. Van itt 24 hold és 777 □ öl szőlő. Leginkább magára vonja a figyelmet a Felszezi Sámuel ur gyönyörűen beállított 5 hold szőlője. Két hold muskotálya, 2 hold rieslingje, s a kadarka, trami s zöld sylvani fajok jó karikás mívelés alatt szép terméssel fizetik vissza a reájok tett költséget.

A falusi szőlőkben kövér, járdovány, vékonyhéjju s hóviz az uralgó fajok.

Szept. 28-án Csombordon voltam, hol összesen eddig 64 hold szőlő van. B. Kemény Istvánnak 24 hold rigolirozva beültetett szőlője, mint vezércsillag tündöklök. Ez volt az első uttörő példája Erdélynek, honnan, mint középpontból terjedt el a fény, melynek világánál a szőlősznek haladni lehet.

1854-ben az első kolozsvári kiállításon már nyert a csombordi riesling bor s azóta a hol csak megfordult, mindenütt dicsőséget aratott. Párisból Erdélybe aranyérmet hozott s nem elégedve meg európai hírnevével, Amerikába vitték dicsőséget aratni. A fáradhatlan báró ur megmutatta, mit lehet tenni, s ezáltal magának nemcsak élvezetet és hasznot, hanem a hazai bornak is győzelmi babért szerzett. A jó mívelés, a szép termés és a szőlőfajok egész csoportja örömmel töltik el a szőlőkedvelőt. A riesling mellett a trami, oportó, som és kövér szőlőfajok külön-külön táblákban diszlenek.

E szép szőlőtelep hálásan fizeti a tulajdonos ur fáradságát. A tavalyi rieslinget 4 frton adták el, de jó is az, nemkülönben a kövérszőlő-bor is remek. — A riesling jelenleg az érés tetőpontján áll.

Szept. 29-én meghívás következtében Panitot látogattam meg, hol a szorgalom és kitartásnak — a szőlőszet mellett — ismét egy szép bizonyítékára találtam t. i. a befásításban. Itt a legmeredekebb s csaknem haszonvetlen oldalakon 30 hold gyönyörűen beállított ákáczos erdő van, melyen keresztül szabályosan vezetett utakon mentünk a szőlőkbe, a hegy déli oldalára. E hely teknyős fekvése igen kedvező, a beállítás tervezetének megkésztésével engem tisztelt meg a tulajdonos grófné.

Előadást tartottam a falusiaknak és a vinczellérnek. Panitnak szőlőbirtoka 33 hold és 1214 □ öl karikásnak nevezett gyenge mívelés mellett. Uralgó szőlőfajok a vékonyhéjju, kövér, járdovány és kevés som. Egy hold mívelése 65 frtba kerül.

Fekete Pál.

Vándorgyűlési közlemények.

I.

Az erdélyi gazdák vándorgyűlésének alapszabálya.

1. A vándorgyűlésnek célja a mezői gazdaságot úgy általánosan, mint egyes részeiben fejleszteni s tökéletesíteni. E cél elérésére személyes ismeretségek kötése s fenntartása fontos napi kérdések megvitatásából eredő eszmecsere, valamint egyes jószágok és szőlőtelepek tüzetes megvizsgálása s leírása fog szolgálni.

2. Minden gyakorlati gazda s egyáltalában a mezői gazdaság minden barátja az intéző bizottságnál (lásd a 10-ik pontot) magát beiratván, a vándorgyűlés tagja lehet.

3. A beirt tagok a gyűlések vitatkozásaiban részt vesznek, előadásokat tarthatnak, indítványozási s szavazati joggal bírnak.

4. A vándorgyűlés rendszeren évenként ismétlődik, az ülés nyilvános.

5. A vándorgyűlés tartama rendszeren 3—4 napra tüzetik ki, azonban a gyűlésnek jogában áll a körülményekhez képest tanácskozásait meghosszabbítani.

6. A vándorgyűlés egyetemes és szakosztályi ülésekben folytatja tárgyalásait, a kivétel módozatát esetről esetre a megnyitó egyetemes gyűlés szabja meg.

7. Előadást akár szabadon, akár felolvasva lehet tartani.

8. A vándorgyűléssel tárlat lehet összekötve.

9. A vándorgyűlés helye évről évre változik, a jövő évi gyűlést mindig a megelőző vándorgyűlés hozza javaslatba s annak végleges meghatározását az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányára bizza.

10. A vándorgyűlés elnökségét és titkárságát az erdélyi gazdasági-egylet illető tisztviselői töltik be. Az erdélyi gazd. egylet igazgató választmánya gondoskodik arról, hogy a meghatározott gyűléshely és vidékének gazdáiból helyi vagy „intéző bizottság” alakuljon, mely elnököt, jegyzőt választ és a helyi ügyekre nézve intézkedik. A választott elnök az egyleti elnökök meg nem jelenhetése esetében a vándorgyűlés elnökéül tekintendő.

11. A gyűlés czime „Erdélyi gazdák vándorgyűlése,” a hivatalos okmányokat a gyűlés nevében az elnök és titkár írja alá.

12. A vándorgyűlés és tárlat hol és mikénti tartása legalább három hóval előbb hírlapilag közzé teendő.

13. A tárgyalandó és hosszabb előkészületet kívánó tudományos kérdések a vándorgyűlés, testületek és egyesek által 4 héttel a gyűlés megtartása előtt az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányához küldendők be.

14. A megvizsgálendő jószágokat és szőlőtelepeket az intéző bizottság jeleli ki. — Ezt illeti esetleg a tárlat rendezése is.

15. A vándorgyűlés titkára a gyűlési s tárlati, valamint a jószág vizsgálati s bírálati jegyzőkönyvek felhasználásával kimerítő jelentést készít és azt évkönyv alakjában vagy cím alatt sajtó útján közzé teszi.

17. A felmerülő költségek fedezésére minden tag két osztrák értékű forintot fizet. Ezen díjért a netán rendezett tárlat egész tartamára szőlő szabad jegyet kap, és a vándorgyűlési évkönyv egy példánya neki díjtalanul megküldetik. A vándorgyűlés jövedelmeiről és költségeiről az intéző bizottság számol be.

17. A vándorgyűlés minden ügyében a szavazók általános többsége dönt.

18. A vándorgyűlés azon határozatait, melyek nem igényelnek azonnali végrehajtást, — végrehajtás végett az erdélyi gazdasági egyletnek átítetnek.

T Á R S A L G Ó.

Sajt, turó s egyéb tejtermék és gazdasági, kerti s erdei magvak kiállítása

(Folytatás és vége.)

IV. Osztály. Gazdasági magvak.

- a) Gabnafélék, buza, rozs, árpa, zab, kukorica stb.
- b) Olaj-növények, repeze, gomborka, mák, napraforgó, stb.
- c) Rostos fonni való növények magvai, len, kender stb.
- d) Gumós, gyök, s egyéb ipar és kereskedelmi növény-magvak.

e) Hüvelyes vetemények, bab, borsó, lencse stb.

Egyesületi 3 aranyérem,

" 3 ezüstérem,

" 3 bronzérem.

Ezen osztályban pénzbeli jutalmakra, melyek a bíráló bizottmány javaslata szerint lesznek kiosztandók, további 300 frt áll rendelkezésre.

A kiállítást illetőleg következő pontokra figyelmeztetjük a t. kiállítókat.

1. A kiállítandó tárgyakról a bejelentéseket folyó évi okt. 20-ik napjáig be kell küldeni az orsz. m. gazdasági egyesület titoknoki hivatalához (Pesten, Üllői ut 12. szám Köztelek).

2. A küldendő kiállítási tárgyak szállítási költségeit a nm. m. k. földmívelési minisztérium intézkedése folytán az Egyesület viselendi.

3. A tárgyak beküldésére nézve a t. kiállítók úgy intézkedjenek, hogy azok legfeljebb f. é. november 10-ik napjáig már megérkezessenek a köztelekre; kivéve a friss vaját és tejet, melyet a kiállítás egész ideje alatt lehet beküldeni.

4. Különösen, hogy a hazai tejiparnak minél tökéletesebb képét nyújthassa a kiállítás, kívánatos, miszerint a bejelentések ne csak a kiállító neve, lakhelye, (utolsó posta és a közelebbi vasut-állomás) s a kiállítandó tárgy megnevezését foglalják magunkban, hanem szíveskedjenek a t. kiállítók körülményesen megírni termelésük nagyságát, a készítmény szokott eladási helyét és rendes árát, valamint az állat fajtát is melynek termékeit bemutatják.

5. A kiállításnak tárgyát képező minden magnemhez jegyzék lesz csatolandó, melyen a mag megnevezése, a kiállító nevének, lakásának, az utolsó postának és a közelebbi vasutállomásnak tudatása mellett, a szükséges ellenőrzés céljából a kiállító, községi vagy hatósági bizonyítvánnyal tartozik igazolni azt, hogy a beküldött mutatóvány a kiállító által, vagy más által ugyan, de az országban termeltetett, s hogy a kiállított mag az egész termelt mennyiség közép minőségének megfelel; a bejelentésben kitéendő továbbá a mivelt tér nagysága, a termelt mennyiség esetleg a cikk eladási ára és piacza, s hogy mióta üzi a kiállító a bemutatott mag termesztését. Nevezetesen az erdei magvaknál röviden az is megjelölendő, hogy a kiállított mag mily talajon álló fákról nyeretik, mennyibe ke-

rül egy mérőnek vagy fontnak a gyűjtése, s hogy a kiállító abból évenként mily mennyiséget, hol mily egységi áron képes áruba bocsátani.

Mindezen föltételek a magvak megbirálásánál tekintetbe veendőek.

6. A kiállításra az értékesebb kerti és virág, úgy az erdei famagvakból általában annyi küldendő be, a mennyiből a mag minősége bizton megítélhető, nevezetesen a nebezebb famagvakból, például tölgyekből, legalább $\frac{1}{4}$ (egy-negyed) mérő, a könnyebbekből, például fenyőmagvakból $\frac{1}{8}$ (egy nyolczad) mérő; a gabnafélék, takarmány s olaj-növények magvából 10 icze, a hüvelyesekből stb. 5 iteze.

7. Miután a bécsi cs. k. földmívelési minisztérium a Bécsben ugyancsak f. 1872. évi december 13—17-ik napjain tartandó tejtermékek és eszközök kiállítási programját azon megjegyzéssel küldötte meg a m. kir. földmívelési minisztériumnak, miszerint a bécsi kiállítást rendező bizottmány feladatának ismerendi a magyar kiállítók kívánatait figyelembe venni, s mivelhogy a mi kiállításunk célja a hazai tejipar jelen állását felmutatni, a jelesbb külföldi tejtermékekkel való összehasonlítás által a további fejlődést és tökéletesedést serkenteni, s a netán már most is jeles hazai termelvényt minél szélesebb körben megismertetni: az Egyesület nagyon czélszerűnek látná, hogy a közteiki kiállításon egy vagy más tekintetben kitűnő tejtermékek a bécsi kiállításra is felküldethessenek.

A t. kiállítók ennél fogva méltóztassanak rendelkezni az iránt is, hogy tárgyaik, nevezetesen a tejtermékek, a közteiki kiállítás után felküldhetők lesznek-e a bécsi kiállításra, vagy különben mi történjék küldeményeikkel, nevezetesen, hogy a kiállított tárgyak elárvereztessenek-e az illetők javára, vagy más egyéb kövhasznú célra, avagy különösen a magneműek az Egyesület kebelében megkezdett gazdasági muzeum gyarapítására fordíttassanak-e? E kiállítás egyébiránt igen jó alkalom leendő arra is, hogy az 1873-ik évben tartandó bécsi világkiállításra a kitűnő és jelesbb magvakból egy szép gyűjteményt lehessen összeállítani.

Pesten, 1872. augusztus 25.

Az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület nevében:

Koriznics László,
egyesületi alelnök.

Morócz István,
egy. titoknok,

Dohánykiállítás.

A földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. minisztérium a hazai dohánytermelés előmozdítása és a dohánykezelés tökéletesbitése tekintetéből a jelen évi dohánytermelésből a jövő 1873-ik év ápril hava 10-ik napján ismét egy kiállítást rendezend, úgy mint eddig az országos magyar gazdasági egyesület köztelkén, Pesten. — Mely alkalommal a csak saját szükségükre termelők is részt vehetnek termelvényeikkel a kiállításban.

A kiállítás alkalmával kiosztandó jutalomdíjak a következők leendének, u m.

- a) 10 aranyérem oly nagy termelők számára, kik a
10 ezüst „ dohánytermelést, kertészek, dohányosok
10 bronz „ és napszámosok segélyével üzik.

b) Pénzjutalmak, és pedig:

- 5 jutalom 50 frtjával oly kisebb termelők és dohányosok
10 „ 25 „ vagy keresztek számára,
20 „ 10 „ kik dohánytermelést saját

háznépének segélyével akár saját, akár bérlett, akár rész
íránt művelt földeken üzik.

A kiállításban részvét módozatai a következők

1-ször. Minden kiállítani kívánó termelő és kertész,
ha a kincstár számára termelt, a beváltásnál a beváltó bi-
zottságnál;

ha külkereskedésre termelt, a raktározáskor az illető
pénzügyi hivatalnál;

végre pedig, ha csak saját szükségére termelt, köz-
vetlenül a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministe-
riumnál írásban jelentse be abbéli szándékát, hogy termel-
vényével a kiállításban résztvenni akar.

2-or. A kiállítás az egyes termelők által beküldendő
mutatványokból lesz összeállítandó. — Ezen mutatványok
a jelentkező kincstár számára termelők terményéből a be-
váltás alkalmával, a termelő a beváltó pénzügyi tisztviselő
és a jelenlevő törvényhatósági biztos együttes jelenlétében
lesznek részrehajló válogatás mellőzésével kiválasztandók;

a külkereskedésre termelt dohányoknál a mutatvá-
nyok az illető raktárolási közeg s a termelő tulajdonos ál-
tal közösen választandók; — a csak saját szükségükre ter-
melők által beküldendő mutatványok, a községi előljáróság
jelenlétében csomagolandók, mely hiteles bizonyítványt ál-
lítand ki arról, hogy a kiállító, a beküldésre szánt mutat-
vány által képviselt dohányt, ott helyben maga termelte, s
hogy a mutatvány részrehajló válogatás nélkül összeállítva
az egész termelt mennyiséget képviseli. Minden mutatvány-
nak három ily külön csomagokból kellend állani.

3-or. Ezen mutatvány-csomagok lehetnek:

a) a nehéz dohány-fajoknál a válogatott és mind a
három osztályu szivarlevelekből, valamint a közönséges vá-
logatott dohányból;

b) a kerti dohányfajoknál pedig csak a válogatott
vagy az első osztályu levelekből.

A mutatványcsomagok egyenként 2—2 fontnál többet
nem nyomhatnak, vagyis egy mustra, melynek három cso-
magból kell állani, 6 bécsi fontnál nehezebb ne legyen.

4-cr. A mutatványok zsineggel összeszorítandók, s
a zsinegre ráalkalmaztatván a szükséges feliratokat tartal-
mazó bárcza, a zsinetek végei a bárczához lesznek erősí-
tendők, a termelő pecsétjével, és azon beváltó vagy rak-
tározási pénzügyi hivatal, vagy helyi előljáróság pecsétjé-
vel, a mely előtt a mustra előállítottatott.

5-ör. A mustrára erősített bárczán jegyeztessék fel:

- a) a termelő tulajdonosnak vagy kertésznek neve;
b) a megye és községnek vagy pusztának neve, a hol
a dohány termeltetett;

c) a bárcza alatti dohánylevelek által képviselt ter-
més mennyisége;

d) a terület nagysága, a melyen az összes termelés
előállítottatott;

e) végre a kincstár számára termelt dohányoknál a
beváltási osztályozás eredménye, vagyis azon körülmény,
hogy mennyi dohánylevél soroztatott minden egyes osztály-
ba, ugyszintén megjegyzendő a kincstár által kifizetett be-
váltási árösszeg is.

6-or. Ezen mustra-csomagok az illető pénzügyi hiva-
talok által azonnal jól begöngyölve, a pesti dohánybeváltó
hivatalhoz lesznek átküldendőek, a mely azokat egyelőre
őrzése alá veendi.

Ha azonban egyes termelő mutatványait önmaga ki-
válná a kiállításra beszállítani, e szándékában akadályoz-
va nem lesz, sőt az illető dohánybeváltó hivatal és a kül-
földre termelt dohány tekintetében az eljáró pénzügyőri
biztos részéről fedezeti iratokkal fog ellátni.

7-er. Ezenkívül a beváltó vagy raktározó pénzügyi
hivatalok egy külön jegyzéket is készítendnek, melyre a
pályázatra jelentkezők nevei és a jelentkezés napja egyen-
ként bevezettetvén, minden egyes pályázóra nézve külön
bejegyzendők az 5-ik pont alatt foglaltakon, t. i. a mus-
trán levő bárcza pontos tartalmán kívül, az illető pénzü-
gyi hivatalnak abbéli megjegyzései is, hogy vajjon

a) az illető pályázó önállóan és saját földjén termelt-e?
vagy pedig mint feles kertész;

b) hogy a kincstár vagy pedig külkereskedés számá-
ra termelt-e az illető, vagy végre mint saját szükségére
termelő?

c) hogy az illető pályázó az 1872-ik évi termelési
idény tartama alatt a fennálló jövedéki szabály ellen nem
vétett-e? mely utóbbi esetben utalványai a díjazásnál nem
lesznek figyelembe vehetők.

8-or. Ezen jegyzékeket a beváltás és raktározás be-
fejezése után az illető pénzügyi hivataloknál legfeljebb a
jövő évi márczius hó végeig Pesten közvetlenül a földmive-
lés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministerium-
hoz terjesztendik fel, a mely aztán a mustrákat a pesti
dohányhivaltól átvevén, azokból fogja a kiállítást össze-
állítani, melynek befejezésével fog az e célból szervezen-
dő szakértő bíráló bizottság ítélete szerinti jutalomdíjosz-
tás megtörténni.

9-er. A kiállítás befejezte után a beküldött dohány-
mutatványok egy állandó gyűjtemény alakítására lesznek
felhasználva.

Végre pedig figyelmeztetik a közönség, hogy a kiál-
lításra a dohánytermékeken kívül, még a dohánytermelés,
kezelés, gyártás- és felhasználásnál alkalmazásba jövő ha-
zai gyártmányu iparcikkék is felvétetnek, s ezeknek be-
jelentése az országos magyar ipar-egyesület által leend jó
eleve eszközöndő.

Pesten, 1872 évi szeptember hó 6-án.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. k. ministeriumtól.

Palaczkos boraink kivitelképessége.

A legjobb borok, még a tokajit sem véve ki, betegségeknek alávetvél, melyek nagyon gyakran kétségbe ejtik a termelőket, kereskedőket és fogyasztókat. Mind e betegségek azon légeny vagy fehérnye tartalmu gerjanyagok maradékai által idéztetnek elő, melyek az ernyedés által nem lőnek felemészttve. Ezen, majdnem a gabna-csirizzel hasonlósággal bíró gerjmaradék vagy légenyirtartalmu elemek, bizonyos körülmények között, elődi növények, vagyis mycodermeknek válhatnak szülőokává, melyek fejlődven és a végtelenségig szaporodván, ha a körülmények nekik kedvezők, még a legkitünőbb borokat is elánynyira gyorsan megromtják, hogy minden értéküket elvesztik. Ezen mycodermeknek felfedezését Pasteur ur tudományos tanulmányainak köszönhetjük.

Köztudomásu dolog, hogy a csernye rendesen azon tulajdonsággal bír, hogy a légenydu és fehérnye anyagokkal oldatlan összeköttetésbe lépven, ezeket lecsapja és megsemmisíti.

Tehát főképp a csernye alkalmas arra, hogy a borokat betegségeik ellen megóvja, minthogy elismert dolog az, hogy ezen bajok mind a fent körülírt természettel bíró gerjmaradék által okoztatnak.

De tudjuk azt is, hogy nem minden csernye azonos. Tehát olyat kellett találni, mely a borba vegyítve, ennek semminemű különös izt ne adjon, és természetes tulajdonságait úgy a jelenben, mint a jövőben ne másítsa meg semmi tekintetben.

A csernye, mely az anti-mycodermicus folyadék alapját képezi, mind ezen tulajdonságokkal bír.

Mint szőlő kivonat, vegyítése semminemű idegen elemet nem hoz a borba, csupán egyikét fő alkotó elemeinek szaporítja, melyet a czélből, hogy elromlása és betegségektől való megóvása végkép biztosítva legyen, csak elégtelen adagban tartalmazott. Nem hogy bármily tekintetben csökkentené a finom borok legkényesebb, de egyszersmind legkedvesebb tulajdonságait, a csernye hozzáadás még inkább kifejti, emeli ezeket s biztosítja tartósságukat.

Az anti-mycodermicus folyadéknak állandó és csaknem rögtönös hatásának oka e szerint világosan abban fekszik, hogy a légenyirtartalmu elemekkel, melyek a mycodermek csiráját képezik, oldhatlan vegyi-összeköttetésbe lép, mely aztán bő üledék alakjában lecsapódván, magával ragadja az összes csirákat és mycodermeket a seprőbe, melyel a legelső lehuzás által eltávolíttatnak anélkül, hogy félni kellene attól, hogy újra keletkezzenek.

Az anti-mycodermikus folyadéknak a borba való vegyítése mindenkor indokolva van, midőn tartósságában kételkedünk akár azért, mert a bor nem elég szeszes, akár mert a bornak messze, különösen tengeri utat kell tennie, akár mert forró égő alatti országokba kell küldetnie.

Használási módja a lehető legegyszerűbb és leggyakorlatibb. A bor lehuzatik. Ha tiszta, a belévegyítendő folyadékadagot, a bornak bottal való keverése között, azonnal beleöntjük.

Ha a bor nem tiszta, ugy azonnal a folyadék hozzá-

adása után a tojás-fehérrével való tisztázási műtéthez kell fognunk. A csapadék, melyet a csernyének és fehérnyének összetétele képez, hatalmasabban ragadja magával mindazon idegen testrészeket, melyek a bor átlátszóságát zavarhatják.

Ezen műtét bármelyike után, a bor néhány nap múlva nagyobb testességet, élénkebb és csillámlóbb színt, s több szeszességet mutat fel, mely azonban sem finomságát, sem természetes ízét nem másítja. Ha pinczében tartjuk a bort, czélszerű egy hóig állni hagyni, s csupán ezután huzni le s távolítani el a kisebbszámú mennyiségű seprőt.

Ha a bor elszállítandó, a folyadék hozzáadása után azonnal is elküldhető, figyelmeztetvén a czimzettet, hogy a bort palaczkokba való lehuzása előtt egy hóig nyugodni hagyja.

Az így kezelt bor ritkán képez csapadékot a palaczkokban, s ha az mégis megtörténik, akkor az ily csapadék száraz, szilárd, s annyira az üveghez tapadó, hogy képződése után is palaczkokban a nélkül, hogy a bort lehuzni volnánk kénytelenek, — bármikor szállítható. Az ily bor egészséges marad a legrégebbi vénségig.

Mind ez adatok tizenkét évet meghaladó gyakorlat által állapíttatnak meg. Felőlők oly könnyen és oly rövid idő alatt lehet meggyőződni, miszerint feleslegesnek tartom itt felsorolni a számos bizonyítványokat, melyeket termelők és kereskedők találmányom eredményeiről kiállítottak, kik már jóval az előtt, hogy Pasteur ur tudományosan megállapította volna hatás módját, azaz még a mycodermek felfedezése előtt, az anti-mycodermikus folyadékot alkalmazták.

Ha e folyadék használása általánosabban lesz elterjedve és tulajdonságai érdem szerint fognak méltányoltatni, nem leendő szőlőtulajdonos, nem kereskedő, ki utnak eresztene borát, mielőtt az anti-mycodermikus folyadékból a kellő mennyiséget hozzáadta volna.

Közép nagyságu adagként 228 litret tartalmazó hordóra egy fél litre vehető fel.

Azon esetek, melyekben főleg alkalmazandó ezen folyadék, következők:

Midőn a bor lágy, és a nyúlóságra hajlandó, színe nem élénk és fényes, és nehezen lehuzható. Ez esetben 4 akóhoz $\frac{1}{2}$ liter vegyítendő.

Ha a bor már keserű, vagy savanyu kezd lenni, akkor nagyobb adag alkalmazandó.

A magyar borok rendszerint nehezen tartván ki a szállítást, következésképp még akkor is, ha alkotásuk teljesen jónak látszik lenni, mindig észszerű aállítás előtt a fenn említett mennyiség hozzáadása.

Fromm Antal, ügynök.

LEVELEZÉS.

Déva, október elején 1872.

A földmívelési miniszteriumnak a cultura érdekében tett, több nagy horderejű intézkedései között igen fontos a közelebből életbeléptetett vándortanári intézmény is. —

Különösen nálunk, a hol az okszerű növénytermelés még oly primitív állapotban van, hogy a leghathatóbb törekvés és minden ide vágó tényezők mozgásba tételével is, talán évtizedek múlva kaphat annyira lábra, hogy más kultúr országokéval versenyt tarthasson. Hogy ezen intézmény gyakorlati, — és hogy ha a szakértelemmel együtt jár az ügy iránti érdekltség is, — sok eredményt képes felmutatni: volt alkalmunk tapasztalni közelebbről Fekete Pál vinczellér tanárnak körünkben megjelenésével. Ugyanis: helybeli tanfelügyelőnk, ki nem mulaszt el semmi alkalmat megragadni központi tanodáink emelésére, a mint nevezett tanár megérkezettől értesült, sietett őt azonnal felkeresni és felhívni, hogy a póttanfolyamon medjelent tanítók és képezdei növendékek előtt, a képezde kertében, a szőlőmivelésről előadást tartson.

Két napon voltunk szerencsések ez érdekes és sok szakértelemmel tartott előadást végig hallgatni és szokatlan okulást szerezni a szőlőtermelés okszerű mivéléséről. De nemcsak elmélkedett, hanem a német példaszó szerint: „einmal sehenen, ist besser, als zehnmal studieren,“ minden fogásait a szőlőmivélésnek alapjában megmutatta, s azon növendékeknek, kik a műfogásokat azonnal elsajátították — julalmakat is osztogatott. Egyszersmind azon ígéretek között távozott körünkben, hogy képezdénk kertjét a szükséges szőlőfajokkal jövőben ellátandja.

Z.

M.-Fráta, szept. végén 1872.

E lap 16-ik számában Paget János ur „még egy pár szó az üszögös buzáról“ című értesítésében, a vetőmag változtatásának és sósvizzeli felmosásának tulajdonítja, igen helyesen a buza üszög eltávolítását.

A kékgáliczoldattali páczoást nem szereti s nem alánlja a tudatlan és vigyázatlan kis gazdáknak.

A mag változtatást én is szeretném, de nincs másutt birtokom, hol változtathassam, a jó fajta buzám pedig nem szeretném kicserélni.

Én kis gazda vagyok, 1844 óta használom a kékgáliczot (vulgo kékkövet.)

Valahányszor üszögös buzát is dörzsöltettem fel vele soha üszögöm nem volt, most sincs; sőt a páczoás által gyarapodik a buza.

Hogy kiscgazda létemre az üszögtől biztosítva legyek, következő eljárást követek:

A vetés előtti napon, két cselédemmel egy nagy teknőbe 3 kis véka buzát méretek, és azt elegyengetem, — továbbá egy nagy fazékba egy jó evő fakanál liszté tört kékkövet és ugyanannyi konyhasót teszek; rátöltök $3\frac{1}{2}$, vagy ha a buzám nagyon száraz, 4 kupa vizet, ezt egy kis pálczikóval addig keverem, míg felolvad — akkor a teknőbe levő buzára öntöm s a két cseléd a két végénél állva, fel kezdi hirtelen szedni ne hogy a víz a fenékén maradjon, azután egyik végére huzatom és az ott levő cseléd át-dörzsöli a másikkal s az ismét visszadörzsöli az előbbinek, hogy minden szem egyenlőn nyirkosodjék meg akkor rakásba töltetem; ez alatt én a fazékban az irt mennyiséget olvasztom fel a következő feldörzsölendő buzámnak, s addig

folytatom, míg a vetendő magom bepáczolom, a mi kevés időt igényel, reggel csak zsákokba lapátoltatom s elvetem.

A ki nem restelli, kevésbe kerülvén — sok hasznát veheti — ezért kívántam közzé tenni.

Sz ilágyi György.

Cserhalomtáj, 1872, szept. végén.

A régi nóta szerint: „quem dii oderunt, praeceptorem fecerunt“ De most ezt leghelyesebben a gazdára lehet, a gazdára kell átváltoztatni. Keserű kenyér! Még egy pár ilyen év, aztán „pinklivel“ a hátunkon a világot nyakunkba vehetjük.

Az augusztusi folyvást tartott esőzések szeptember beálltával megszűntek. A legszebb nyári napok — szárazság következett be, s ez nagy szerencse a mennyiben népünket az éhhaláltól megmentette. A málvétések oda jattak, hogy a nagyobb rész minden aggodalom nélkül, kasokba elhelyezhető, s a gyengébbek csomókba kötve a kakasülöken, házak eresze alatt szinte használhatókká szárazíthatók. De az augusztusi esőzések által összepaskolt ugarokat az e hó elejével beállott száraz napok heve úgy megacélosította, hogy a keverés sokkal rosszabb barázdákat ad, mint ugarlásnál adott az eke. S így vetni teljes lehetetlen, a Bertalankori vetések is csak sinlenek. Rosz kilátás a jövő évi őszi aratásra, s az annyival inkább, mert az ez évi összgabonák cséplésénél kiderült, hogy a gazdáknak alig jut a házszükséglet mellé vetőmagja, s így az ugarok $\frac{1}{3}$ -da vetetlen fog maradni. Sarjunk lett elég s a ki a sarjucsináltatást e hóra halasztotta, csúáltathatott a legjobb minőségűt; mégis a marha ára hanyatlott, részint, mert a száj- és lábfájás miatt elsoványodtak, részint pedig, mert a zaklatott adófizetése s gabonavásár miatt nem igen vehet senki, inkább eladója van minden gazdának. Méheink szerették az időjárást, szépen felhiztak, csak hogy nem igen eresztvén, kevés van eladó s a parasztkasak gamacsolt méze mázsájáért a kereskedő csak 12 frt 50 krt fizet. Csupa scandalum! A parasztkasak felpóczolása sem sokat ér. 3-6 font a legnagyobb eredmény; míg a Dzierzon és Berlepsch kasok feleslege — 20-40 font. Aztán milyen méz! Nincs bele fulasztva a bogarak egy része, sem a hullák a mézzel, sőt a fiasítás is összepancsolva. Azt halljuk, hogy az illető miniszterium czélszerű méhkasokat akar szét osztatni. Uraim az istenért egyedül czélszerű csak a Berlepsch kas. Láttam a k.-monostori gazdászati intézet méhészetében a tátraalyi méhész kassát is. Ez is csak egy változványa a Dzierzon kasnak; míg a Berlepsché tökéletesített. Csodálkoztam rajta, hogy az intézet számára még nincs meghozatva. De még inkább csodálkoztam azon, hogy a gazdasági egyesület K. I-t bízta meg egy népszerű méhészeti katekizmus megírásával. — Uraim! ez orthodoxiának e téren is lejárt! Méhészeti katekizmus irni időszerint hazánkban — e szó alatt az összes magyarbirodalmat értve — magyarul csak a marosmenti öreg méhész van hivatta. Azt hiszitek, hogy a Berlepsch kasakkal méhészet betanulása valami a kör négyszögösítése féle feladat? Menjetek Körtefájára és bámulni fogjátok, hogy 2, olvasni-irni alig tudó férfiú — a napszámosok osztályából — cselédek mily derekasan betanulták a Berlepsch rendszer szerinti méhkezelést.

Még tudatnunk kell, hogy az idéni pityóka termés nagyon rothad, alig marad $\frac{1}{3}$ -da használhatónak. A mi kevés szőlőtermésünk volt, a madársereg, a darázskok és legyek nagyobbára már is felfalták, s némely hegyekről a maradékot a szőlősgazdák letakarították. Pedig milyen bor lesz, a mi kevés lesz! Az alexandriai muskotály és a som is élvezhetővé vannak már elkészülve. Még megemlítem,

hogy az egerek és a Mezőség felé a hörcsögök is el vannak szaporodva és sok kárt tesznek. A darázst s kiséroít a legyeket mi is megfogjuk a méhesek és szőlőkbe elhelyezett szűk-szájú üvegekkel, melyekbe $\frac{1}{4}$ -ig vizet töltünk s a szájokat belől megmészézzük. Naponta minden üvegben több száz vész el. Ezt is a marosmenti méhészt vette első alkalmazásba. Méh egy sem közeledik az üveghez. r. l.

Egyveleg.

* Az erdélyi gazdák második vándorgyűlése annyi becses és érdekes anyagot szolgáltat lapunknak, hogy rendes rovataink közül a „lapszemle”, „könyvismertetés” sat. a mostani s legközelebbi számainkból is egyelőre kiszorulnak.

* A cselédkérdésben egyeletünk által kitűzött pályázatra egyetlenegy munka érkezett be a következő jelíggel: „Ti cselédek! engedelmesek legyetek azoknak, a kik néktek uraitok”. A f. évi october 10-én tartott igazgató választmányi ülés intézkedett arról, hogy a műmielőbb illetékes pályabíráknak kiadassék.

* A gőzcséplőgépek statistikáját tette közvé legközelebb a földmívelési ministerium. Ezen adatok nyomán látjuk, hogy Sz. István koronájának területén 1871-ben 1849 gép működött közel 14,000 lóerővel, legtöbb gép Heves és K. Szolnokmegyében található t. i. 174 drb., Erdélyre csak 17 drb. van felvéve, mely adat hitelességében részünkről kételkedni bátorkodunk.

* Tisza László ur m.-n.-csáni kertjéből, a virágházak kicsisége miatt, több száz példány disznóvénny: Abutilonok, Cannák, Fuxiák, Pelargoniumok, Maranthák, Yaciák, Dracaenák, stb. és a szőnyeg-kertészethez kellő sokfajta növény eladó. Árak a Rudolph Abel árjegyzéke szerint szabotnak meg körül-belől, a hideg földből kivett növényeké még alább. Kérem a megrendelő leveleket csak alólírt czime alatt, a postán bérmentve, M.-N.-Csánba küldeni.

detni. A növények gondos kiadását az országgyűlésről közelebb hazajöendő tulajdonos ur maga eszközöndi.

* A torda-aranyosi gazd. egyelet tárlata October 13-án azaz, Vasárnap déli 11 órakor zene és ének-szó mellett ünnepélyesen megnyílt; majd egyeleti elnök Nagy Ferencz tartott szép beszédet, melyben az egyelet álláspontját, a tárlatnak a jelen év kedvezőtlen viszonyai mellett is igazoltságát kifejtette, előadását — melyet jövő számunk egész terjedelmében hozni fog — nagy tetszéssel fogadák a termet zsufolásig megtöltött közönség. A tárlat részleteiről közelebb, most csak annyit említünk meg, hogy az fényesen sikerült és az ifju egyelet életrevalóságának leg-szebb tanujelét adta.

Piaczi árak.

Kolozsvártt 1872. év October hó 14-iki he-tivásár árjegyzéke nagy vékával. Tisztabuza 3 ft 10 kr, elegybuza 2 ft 40 kr, rozs 2 ft, törökbuzza 1 ft 90 kr, zab 65 kr, árpa 1 ft, alakor 50 kr, fuszulyka 2 frt 50 kr, kendermag 1 frt, pityóka 90 kr, csöstörökbuzza 70 kr, káposzta száza 6 frt, alúna vékéja 2 frt 50 kr, borsó 2 frt, lencse 2 ft 10 kr, marhahus fontja 22 kr, berbécshus 12 kr, borjúhus 23 kr, sertéshus 28 kr, szalonna 48 kr, turó 40 kr, hájzsir kupája 1 ft, csirke párja 80 kr, tojás 5 drb. 10 kr, egy melyesztett lud 2 ft, récze párja 1 ft 20 kr, zsendely ezere 5 ft, deszka párja 80 kr, fedéldeszka párja 35 kr, egy hosszú öl fa 22 ft, rövid öle 14 ft, berki 10 ft, 1 piaci szekér fa 5 ft.

TARTALOM: Az erdélyi gazdák második vándorgyűlése. — Gyümölcs- és Szőlészeti vándortanár jelentése septem-ber hó-ról. — Cukor és savmérések kimutatása. — Vándorgyűlési köz-lemények I. — Társalgó: — Tejtermékek, gazd. kerti s er-dei magvak kiállítása Pesten. — Dohánykiállítás. — Palacz-kos boraink kivitelképessége. — Egyveleg. — Levelezés. — Pi-aci árak. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt

(alapítva 1865-ben)

melynek biztosítéki alapja az 1871-ki zárlat szerint törzs- és tartalék tőkében s évi bevételekben

5 milliót

(1)

halad, köz tudomásra hozza hogy az idei

(9—*)

takarmány és gabona biztosítási üzlet

megnyilván, ezen osztályba vágó minden biztosítási ajánlatok elfogadottnak.

Biztosíthatók pedig tűz ellen mindennemű takarmányfélék és gabonák, szabadban vagy fedél alatt, boglyák-ban, asztagokban vagy magtárban. Elcséplés után a biztosítás a magra is tovább foly, ha az iránt jelentés tétetett. Az épület biztosítási osztálynál kiváló figyelembe ajánltatnak a „Victoria” által életbe léptetett.

„társas-, árva vagyon- és egyházi biztosítás”

mire nézt külön, rendkívül kedvezményes, díjszabások vannak megállapítva.

Házi berendezések, mint butor, fehér-, ág-, ruhanemű stb. különös kedvezményben részesülnek a biztosításnál. Ezeken kívül is biztosítás nyújtatik mindennemű lak- és gazdasági épületekre, gyárookra, malmokra, vasút-építkezésekre, kereskedelmi raktárookra, boltokban levő czikkekre, nyers és feldolgozott anyagokra stb. tűzvilláncsapás, rombolás, robbanás és kihurczolkodás veszélye ellen

Egyzersmind felhivatik a t. közönség

életbiztosítás

ajánlatait is a „Victoria”-nál tenni meg, mely minden irányu módoszataiban a legnagyobb előnyöket nyújtja.

Bővebb felvilágosítással, átnézeti könyvekkel, a díjak iránti tájékozással szolgálnak a társasági felügyelők s vidéki ügynökségek

a „VICTORIA” biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvárt.

Wagner.

Szász.